

L'Aplec de la Rosa a Lurdes i al Castell de Tona

Tona

Ubicació

Comarca: Osona

Coordenades:

Latitud: 41.85264

Longitud: 2.22212

UTM Est (X): 435429

UTM Nord (Y): 4633708

Classificació

Número de fitxa 08283 - 172

Àmbit: Patrimoni immaterial

Tipologia Manifestació festiva

Estil / època: Contemporani

Segle XX

Estat de conservació Bo

Protecció Inexistent

Tipus de protecció: Inexistent

Accés Fàcil

Ús actual: Religios/Cultural

Titularitat Pública

Fitxes associades:

[Església de Santa Maria del Barri. Santuari de Lurdes](#)

[Goigs en lloança de la Verge de Lourdes](#)

Autoria de la fitxa Josep Anton Pérez Arriaga (TRÍADE serveis Culturals)

Data de registre de la fitxa: ds., 22/06/2024 - 11:36

Descripció

L'Aplec de la Rosa a Lurdes i al Castell de Tona es celebra coincidint amb el Dilluns de la segona Pasqua, Pasqua Granada o Pentecosta. Antigament aquest dia era festiu i molts pobles aprofitaven per celebrar-hi aplecs a les ermites. En el cas de Tona és dia festiu, la festa dura dos dies: diumenge i dilluns.

El primer acte de l'aplec, que té lloc el diumenge de Pasqua Granada al migdia, és la proclamació de la Roseraire major i el Traginer major i la crida de l'aplec, que va a càrrec d'una personalitat coneguda i vinculada a Tona. En finalitzar l'acte es celebren sardanes a la plaça Major i es fa un refrigeri popular. A mitja tarda es reprenen els actes amb una nova ballada de sardanes, i tot seguit té lloc la Gran Cavalcada de Carrosses en honor a la Roseraire Major. Quan es comença a fer fosc s'encenen unes fogueres col·locades en el puig del Castell que serveixen per enunciar, a tota la Plana, l'Aplec que s'esdevindrà l'endemà. El dia finalitza amb balls, música i dansa de l'Esbart Dansaire i la participació d'elements del folklore tonenc.

El dilluns de Pasqua Granada, a les vuit del matí a la plaça Major ja hi ha la concentració de roseraires i traginers que passen per les cases a recollir les roses plantades als jardins de les cases del poble. Tot seguit, els grups de roseraires i traginers sortiran des de la Plaça Major en comitiva cap a l'ermita de Lurdes on hi tindrà lloc un ofici solemne i el cant dels Goigs en lloança de la Verge de Lurdes, també s'hi beneiran les roses que després seran repartides entre els assistents. Al mateix temps, a la plaça Major es presenten els muntatges florals que participen al Concurs de Rams i Centres Florals, que compta amb tres categories: flors de jardí, centres i rams de mà; flors de bosc, centres i rams de mà i rams o composicions artístiques, amb tot tipus de flors i elements naturals. Un cop ha finalitzat la missa solemne, els assistents i participants es dirigeixen a la plaça Major on, en primer lloc, es lliuren els premis als guanyadors del concurs floral i tot seguit hi té lloc un dels actes més esperants de la festa, el Recital de ballets a càrrec de l'Esbart Dansaire Castell de Tona. El repertori inclou danses tradicionals com La Bolangera, el Ball Pla del Pallars, Ballet i Corrandà de la Garrotxa, les Gitanes del Vallès, entre molts d'altres, i un ball molt especial per a la població de Tona, el ball de les Roses de Tona, que fou creat expressament per a ser ballat en aquesta ocasió. A la tarda l'ermita de Lurdes resta oberta per a totes aquelles persones que volen anar a visitar la Mare de Déu.

El darrer acte de la festa és l'aplec de sardanes al pla del Castell, on és tradicional pujar a berenar.

Observacions:

Imatges cedides per l'Ajuntament de Tona.

Història

L'Aplec va néixer l'any 1936, coincidint amb el dilluns de Pasqua Florida. La iniciativa va ser del tonenc Josep Cruells Martí i alguns companys seus, com Josep Molera. L'objectiu primer era fer participar els seus veïns i veïnes de l'estima pel patrimoni de Tona, concretament pel turó del castell, l'església de Sant Andreu, aleshores en estat d'abandonament. L'èxit de la iniciativa es basà en lligar en una sola festa i dia, el romiatge a la capella de la Mare de Déu de Lurdes i un aplec de sardanes al pla del castell, i de convertir la rosa en símbol de la festa.

La data escollida per celebrar la festa no és casual i està recolzada per dos fets concrets, en primer lloc perquè es té coneixement que el dilluns de Cinquagesma, els estudiants del seminari de Vic anaven a Tona a passar la diada, al matí realitzaven una missa i a la tarda pujaven al Castell a passar l'estona animadament fins l'hora del rosari, que el cantaven a l'església de Lurdes i comptaven amb l'acompanyament del cor parroquial, la qual cosa era com una mena de petit aplec. La casualitat fa que també per aquesta diada fou col·locada la imatge de la Verge de Lurdes al santuari. Quan esclatà la Guerra Civil, la celebració de l'Aplec s'aturà i no es recuperà fins l'any 1943, en bona part pel suport del rector Anton Planas. A partir

d'aquell any, els actes i els participants es van anar consolidant, formant el grup de roseraires, noies que provenien d'Acció Catòlica, i el grup de traguers, que recollirien les roses per la Verge. També es van fer les primeres fogueres dalt el Castell, anunciadores de l'aplec.

Amb la fundació l'any 1944 de l'Esbart Dansaire Castell de Tona, s'afegí una ballada de danses catalanes a la plaça Major. L'Esbart va néixer com una entitat cultural que es dedica a la conservació i difusió de les tradicions i del folklore català, i la seva principal preocupació ha estat treballar les danses del poble, per mostrar-les i difondre-les.

L'any 1967 es va començar la tradició de convidar una personalitat per fer la crida de la festa, el Diumenge de Cinquagesma, vigília de l'aplec, i de proclamar entre les noies de Tona una roseraire major. Des del 1969 s'escull entre les noies de l'Esbart.

L'any 1968 es va afegir al programa una gran cavalcada de carrosses en honor a la roseraire major. En els darrers anys, s'han afegit altres actes a la festa, com ara El Conte de l'Aplec.

Bibliografia

DD.AA (2017). L'Aplec de la Rosa a Lurdes i al Castell de Tona. 75 anys d'història i tradició. Editorial Cal Siller, Prats de Lluçanès, 2017.

PADRÓS, Carles ; PUIGFERRAT, Carles. (2011) Tona. Recull gràfic 1890 - 1978. Editorial Efadós

Enllaços d'interès:

[Patrimoni Festiu de Catalunya - Aplec de la Rosa a Lurdes i al Castell de Tona](#)

